

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی زمین شناسی - آب شناسی

بهینه‌سازی روش پمپاژ و تصفیه برای پاکسازی آب‌های زیرزمینی آلوده به نفت

به کوشش
عبدالصباح شجاعی

استاد راهنما
دکتر نوذر سامانی

بهمن ماه ۱۳۹۰

رسالة محمد

به نام خدا

اظهارنامه

اینجانب عبدالصباح شجاعی (۸۸۰۴۲۹) دانشجوی کارشناسی ارشد رشته زمین شناسی گرایش آبشناسی دانشکده علوم اظهار می نمایم که این پایان نامه حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده کرده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن‌ها را نوشته‌ام. همچنین اظهار می نمایم که تحقیق و موضوع پایان نامه ام تکراری نیست و متعهد می شوم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آئین نامه مالکیت فکری و معنوی متعلق به دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: عبدالصباح شجاعی

تاریخ و امضاء: ۱۳۹۱/۲/۳

به نام خدا

بهبینہ سازی روش پمپاژ و تصفیه برای پاکسازی آبهای زیرزمینی آلودہ بہ نفت

بہ وسیلہی

عبدالصباح شجاعی

پایان نامہ

ارائہ شدہ بہ تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز بہ عنوان بخشی
از فعالیتہای تحصیلی لازم برای اخذ درجہ کارشناسی ارشد

در رشتہ

زمین شناسی (گرایش آبشناسی)

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمہوری اسلامی ایران

ارزیابی شدہ توسط کمیتہ پایان نامہ با درجہ: عالی

دکتر نوذر سامانی، استاد بخش علوم زمین (استاد راهنما).....

دکتر عزت اللہ رئیسی اردکانی، استاد بخش علوم زمین (استاد مشاور).....

دکتر محمد زارع، دانشیار بخش علوم زمین (استاد مشاور).....

بہمن ماہ ۱۳۹۰

تقدیم به:

پدر بزرگوارم و مادر مهربانم، که نمونه‌های انسانیت، مهربانی،
صبر، گذشت و فداکاری هستند و وجودشان تکیه‌گاه زندگی‌م و خشنودی‌شان
انگیزه اصلی مظن در این راه بوده است.

خواهران مهربان و برادر عزیزم که همواره دوستو مشوق من
در کلیه مراحل زندگی و تحصیل بوده‌اند و همیشه از کمک‌های بی‌دریغشان
بهره برده‌ام.

سپاسگزاری

"هر کاری با هراس آغاز می‌شود، اگر ترس ادامه داشت با افسوس پایان می‌پذیرد و اگر شجاعت نمایان شد با عشق".

سپاس ایزد منان را که توفیق دانش‌اندوزی و کسب معرفت را به اینجانب عطا فرمود. به مصداق "من لم یشکر المخلوق من لم یشکر الخالق"، اکنون که این رساله به پایان رسیده است بر خود واجب می‌دانم از عزیزانی که در انجام این تحقیق مرا یاری نمودند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم. در ابتدا از جناب آقای دکتر نوذر سامانی استاد راهنمای این پایان نامه بخاطر همراهی صمیمانه و راهنمایی‌های درایت‌مندانه بینهایت سپاسگزارم. همچنین از اساتید مشاور پایان‌نامه آقایان دکتر عزت‌الله رئیسی اردکانی و دکتر محمد زارع که مشاوره این رساله را پذیرفتند کمال تشکر را دارم.

از همکلاسی‌ها و دوستان عزیزم آقایان مسلم صادقی، حبیب الله مهدوی کیا، مسلم عدالت معظم، اصغر پورمراد، مهدی همت‌پناه و سرکار خانم‌ها عاطفه اژدری، ستاره ناقلی، فوزیه سدهی و تهمینه مصدق صمیمانه قدردانم.

اینجانب کلیه موفقیت‌های خود را مدیون دعای خیر پدر و مادرم می‌دانم و بر خود واجب می‌دانم که از پدر، مادر، خواهران و برادر عزیزم که همواره مشوق اصلی من برای ادامه تحصیل بوده‌اند، صمیمانه تشکر نمایم.

چکیده

بهینه‌سازی روش پمپاژ و تصفیه برای پاکسازی آب‌های زیرزمینی آلوده به نفت

به کوشش

عبدالصباح شجاعی

با توسعه سریع صنایع در دهه های اخیر، مساله آلودگی آب های زیرزمینی از اهمیت ویژه ای برخوردار شده است. و با توجه به محدودیت منابع آب زیرزمینی بخصوص در ایران، باید از منابع آب زیرزمینی محافظت شود. و چنانچه آلودگی در منطقه ای وارد آبخوان شود، باید عملیات پاکسازی جهت جلوگیری از گسترش بیشتر آلودگی به سرعت صورت گیرد. یکی از روش های معمول برای پاکسازی آلودگی، روش پمپاژ و تصفیه می باشد. این روش مبتنی بر استخراج آب های زیرزمینی آلوده به سطح زمین و سپس تصفیه آب آلوده می باشد. در این پایان نامه از مدل های تلفیقی شبیه سازی و بهینه سازی برای پاکسازی آلودگی استفاده شده است. برای شبیه سازی، از نرم افزار GMS و بسته های نرم افزاری MODFLOW، MODPATH و MT3DMS استفاده شد و از نرم افزار MGO برای بهینه سازی موقعیت چاه های پمپاژ، دبی چاه های پمپاژ و تعداد چاه های پمپاژ استفاده شد. سپس از مدل های شبیه سازی برای یک آبخوان فرضی استفاده شد. در مرحله بعد یک منبع آلودگی نقطه ای فرضی به آبخوان وارد شد و ابر آلودگی ناشی از این منبع بدست آمد. در نهایت سناریوهای مختلف پاکسازی آلودگی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مدل های تلفیقی نشان داد روش پمپاژ و تصفیه در محدوده خاصی از هدایت هیدرولیکی و شیب هیدرولیکی بیشترین کارایی را دارد. همچنین استفاده از روش پمپاژ دینامیک و تصفیه و برگرداندن آب تصفیه شده به آبخوان دو سناریوی بهینه بوده و باعث کاهش حجم پمپاژ و در نتیجه کاهش هزینه ها می شود.

کلمات کلیدی: بهینه‌سازی، روش پمپاژ و تصفیه، کد MGO

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه	
۱-۱- اهمیت و هدف از موضوع مورد مطالعه	۳
۲-۱- مطالعات پیشین	۴
فصل دوم: آلودگی آب‌های زیرزمینی	
۱-۲- مقدمه	۸
۲-۲- منابع آلاینده آب زیرزمینی	۹
۲-۲-۱- آلاینده‌های صنعتی	۹
۲-۲-۲- آلاینده‌های کشاورزی	۱۱
۲-۲-۳- آلاینده‌های شهری	۱۱
۲-۲-۴- عوامل متفرقه	۱۲
۳-۲- مکانیسم‌های مؤثر در انتقال آلودگی	۱۲
۲-۳-۱- انتقال یا همرفت	۱۳
۲-۳-۲- پراکنش	۱۳
فصل سوم: انواع روش‌های پاکسازی آلودگی	
۱-۳- پاکسازی آلودگی	۱۶
۲-۳- روش پمپاژ و تصفیه	۱۶
۳-۲-۱- مزایا و معایب سیستم پمپاژ و تصفیه	۱۷
۳-۳- روش هوادهی (AS)	۱۸
۳-۳-۱- مزایا و معایب روش هوادهی	۱۹
۴-۳- روش اکسایش شیمیایی	۲۰
۳-۵- تضعیف طبیعی (رقت)	۲۱

فصل چهارم: انواع روش‌های بهینه‌سازی

۲۴	۱-۴-مقدمه
۲۴	۲-۴-بهینه‌سازی در آب‌های زیرزمینی
۲۵	۳-۴-تکنیک‌های بهینه‌سازی
۲۶	۴-۴-تقسیم بندی تکنیک‌های بهینه‌سازی
۲۸	۵-۴-انتخاب روش مناسب بهینه‌سازی مناسب
۲۸	۶-۴-روش الگوریتم ژنتیک
۲۹	۴-۶-۱-تاریخچه الگوریتم ژنتیک
۳۱	۴-۶-۲-عملگرهای الگوریتم ژنتیک
۳۱	۴-۶-۲-۱-عملگر انتخاب
۳۱	۴-۶-۲-۲-عملگر آمیزش یا تلفیق
۳۳	۴-۶-۲-۳-عملگر جهش
۳۴	۴-۶-۳-روند کلی بهینه‌سازی و حل مسائل در الگوریتم ژنتیک
۳۴	۴-۶-۴-شرط پایان الگوریتم
۳۵	۴-۶-۵-مقایسه الگوریتم ژنتیک و دیگر شیوه‌های مرسوم بهینه‌سازی
۳۵	۴-۷-شبیه‌سازی حرارتی
۳۷	۴-۸-روش جستجوی تابو(TS)

فصل پنجم: معرفی نرم‌افزارهای استفاده شده

۳۹	۵-۱-مدل آب‌های زیرزمینی
۴۱	۵-۲-معرفی نرم‌افزار GMS
۴۱	۵-۳-ویژگی‌های مدل Modflow
۴۲	۵-۴-مدل MT3DMS
۴۴	۵-۵-مدل MODPATH
۴۴	۵-۶-معرفی نرم افزار MGO
۴۵	۵-۶-۱-خصوصیات کلیدی MGO
۴۶	۵-۶-۲-ساختار کد MGO
۴۷	۵-۷-مدل شبیه‌سازی جریان
۴۷	۵-۸-مدل شبیه‌سازی انتقال آلاینده
۴۸	۵-۹-تابع هدف

فصل ششم: بهینه‌سازی روش پمپاژ و تصفیه برای پاکسازی آب‌های

زیرزمینی آلوده

۵۱	۱-۶-۱- مقدمه .....
۵۱	۱-۶-۱-۱- مقایسه مدل عددی و مدل آنالیتیکی .....
۵۵	۲-۶-۲- مشخصات آبخوان و مدل عددی جریان آب زیرزمینی آبخوان .....
۵۶	۳-۶-۳- مدل آلودگی آبخوان .....
۵۸	۴-۶-۴- انتخاب فرمول مناسب برای بهینه‌سازی .....
۵۸	۵-۶-۵- محدود کردن آلودگی .....
۶۲	۶-۶-۶- پاکسازی آلودگی .....
۶۲	۱-۶-۶-۱- پاکسازی آلودگی موجود در منطقه .....
۶۲	۲-۶-۶-۲- قیدها و شرایط موجود برای پاکسازی .....
	۳-۶-۶-۳- سناریوی اول: بررسی تاثیر هدایت هیدرولیکی در پاکسازی آلودگی
۶۲	ایجاد شده در منطقه با مساحت اولیه آلودگی برابر .....
۶۶	۱-۳-۶-۶-۱- زمان پاکسازی آلودگی .....
	۴-۶-۶-۴- سناریوی دوم: بررسی تاثیر هدایت هیدرولیکی در پاکسازی آلودگی
۶۶	ایجاد شده در منطقه با مساحت اولیه آلودگی کمتر .....
	۵-۶-۶-۵- سناریوی سوم: بررسی تاثیر پمپاژ دینامیک در پاکسازی آلودگی
۷۰	ایجاد شده در منطقه با مساحت اولیه برابر .....
	۶-۶-۶-۶- سناریوی چهارم: بررسی اثر شیب هیدرولیکی در پاکسازی آلودگی
۷۳	ایجاد شده در منطقه .....
	۷-۶-۶-۷- سناریوی پنجم: بررسی اثر برگشت آب تصفیه شده به درون آبخوان
۷۷	در پاکسازی آلودگی ایجاد شده در منطقه .....
۷۹	۸-۶-۶-۸- بررسی موقعیت بهینه چاه‌های پمپاژ .....
۸۰	۹-۶-۶-۹- تغییرات غلظت در طول دوره پاکسازی .....

فصل هفتم: نتایج

۸۵	۱-۷-۱- نتیجه‌گیری .....
----	-------------------------

فهرست منابع و مأخذ

۸۷ ..... الف) منابع فارسی

۸۸ ..... ب) منابع انگلیسی

۹۱ ..... پیوست

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۳۳	جدول ۴-۱- اصطلاحات بیولوژیکی و مفهوم آنها در عملیات پمپاژ و تصفیه
۵۹	جدول ۶-۱ موقعیت و مکان چاه‌های پمپاژ
	جدول ۶-۲ مقادیر حجم پمپاژ مورد نیاز برای پاکسازی در مقادیر متفاوت
۶۳	هدایت هیدرولیکی در سال‌های مختلف
۶۸	جدول ۶-۳ مقادیر پمپاژ در برابر هدایت هیدرولیکی مختلف در سال‌های متفاوت
۷۲	جدول ۶-۴ موقعیت و نرخ چاه‌های پمپاژ
	جدول ۶-۵ مقادیر حجم پمپاژ در مقادیر هدایت هیدرولیکی مختلف
۷۴	در سال‌های متفاوت
۷۷	جدول ۶-۶ مقایسه پاکسازی با و بدون برگشت آب تصفیه شده

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل ۳-۱ چگونگی عملیات سیستم پمپاژ و تصفیه	۱۷
شکل ۳-۲ چگونگی عملیات سیستم هوادهی	۱۹
شکل ۳-۳ نحوه عملکرد روش اکسایش شیمیایی	۲۰
شکل ۴-۱ فلوجارت عملکرد کلی الگوریتم ژنتیک	۳۰
شکل ۴-۲ روش تلفیق تک نقطه‌ای	۳۲
شکل ۴-۳ روش ادغام دو نقطه‌ای	۳۲
شکل ۴-۴ روش تلفیق یکنواخت	۳۲
شکل ۴-۵ تاثیر عملگر جهش بر کروموزم	۳۳
شکل ۵-۱ فلوجارت عملکرد کد MGO	۴۶
شکل ۶-۱ مقایسه حل آنالیتیکی سامانی و زارعی با حل عددی	
حاصل از نرم‌افزار MODPATH	۵۲
شکل ۶-۲ Type Curve های طراحی شده آنالیتیکی برای حالت تک چاهی	۵۳
شکل ۶-۳ Type Curve های ایجاد شده آنالیتیکی در حالت دوچاهی	۵۳
شکل ۶-۴ Type Curve های ایجاد شده عددی در حالت تک چاهی	۵۴
شکل ۶-۵ Type Curve های ایجاد شده عددی در حالت دو چاهی	۵۴
شکل ۶-۶ مدل فرضی جریان آب زیرزمینی آبخوان	۵۶
شکل ۶-۷ مدل فرضی آلودگی آبخوان	۵۷
شکل ۶-۸ قسمتی که غلظت آلودگی باید در آن بعد از ۵ سال به زیر ۱۰ واحد برسد	۵۹
شکل ۶-۹ گسترش ابر آلودگی بعد از یکسال از شروع مهار آلودگی	۶۰
شکل ۶-۱۰ گسترش ابر آلودگی بعد از پنج سال از شروع مهار آلودگی	۶۱
شکل ۶-۱۱ آرایش چاه‌های پمپاژ در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۴ متر مکعب بر روز	۶۳

شکل ۶-۱۲ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۵ متر بر روز.....	۶۴
شکل ۶-۱۳ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۶.۴۸ متر بر روز.....	۶۴
شکل ۶-۱۴ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۴.۳۲ متر بر روز.....	۶۵
شکل ۶-۱۵ نمودار تغییرات هدایت هیدرولیکی در برابر حجم پمپاژ.....	۶۵
شکل ۶-۱۶ گسترش ابر آلودگی بعد از ۱۵ سال در هدایت هیدرولیکی ۰.۸۶۴ متر بر روز.....	۶۷
شکل ۶-۱۷ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۰.۸۶۴.....	۶۸
شکل ۶-۱۸ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۴.۳۲ متر بر روز.....	۶۹
شکل ۶-۱۹ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۴ متر بر روز.....	۶۹
شکل ۶-۲۰ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۴ متر بر روز با در نظر گرفتن یک Stress Period.....	۷۱
شکل ۶-۲۱ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۴ متر بر روز با داشتن دو Stress Period.....	۷۱
شکل ۶-۲۲ وضعیت ابر آلودگی و چاهها در پایان Stress Period اول.....	۷۳
شکل ۶-۲۳ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در مقدار شیب هیدرولیکی ۰.۰۱.....	۷۴
شکل ۶-۲۴ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در هدایت هیدرولیکی ۰.۰۰۵.....	۷۵
شکل ۶-۲۵ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در شیب هیدرولیکی ۰.۰۰۱.....	۷۵
شکل ۶-۲۶ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر زمان در شیب هیدرولیکی ۰.۰۰۰۵.....	۷۶
شکل ۶-۲۷ نمودار تغییرات حجم پمپاژ در برابر شیب هیدرولیکی در هدایت هیدرولیکی ۸.۶۴ متر بر روز.....	۷۶
شکل ۶-۲۸ موقعیت چاههای تزریق در آبخوان.....	۷۸
شکل ۶-۲۹ نمودار تغییرات نرخ پمپاژ چاههای مرکزی نسبت به سایر چاهها.....	۷۹
شکل ۶-۳۰ موقعیت نقاط مشاهدهای در آبخوان.....	۸۰

- شکل ۳۱-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در دوره پاکسازی در نقطه ۱ ..... ۸۱
- شکل ۳۲-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در دوره پاکسازی در نقطه ۲ ..... ۸۱
- شکل ۳۳-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در دوره پاکسازی در نقطه ۳ ..... ۸۱
- شکل ۳۴-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در نقطه ۱ بدون وجود چاه‌های پمپاژ ۸۲
- شکل ۳۵-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در نقطه ۲ بدون وجود چاه‌های پمپاژ ۸۳
- شکل ۳۶-۶ نمودار تغییرات غلظت آلودگی در نقطه ۳ بدون وجود چاه‌های پمپاژ ۸۳

فصل اول

مقدمه

آب‌های زیرزمینی به عنوان یکی از با ارزش ترین منابع آبی در دسترس بشر، از گذشته دور مورد استفاده قرار گرفته‌اند. امروزه به علت فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و انسانی بیشتر در معرض آلودگی قرار گرفته‌اند. آلودگی آب‌های زیرزمینی می‌تواند باعث ایجاد خطر در جامعه و گسترش بیماری‌ها شود. برخلاف آلودگی آب‌های سطحی، تشخیص آلودگی در آب‌های زیرزمینی بسیار دشوار می‌باشد. لذا تاکید در زمینه تحقیقات آب‌های زیرزمینی به حل مشکلات ناشی از آلودگی آب‌های زیرزمینی متمایل گردیده است (Todd and Mays, 2005). بنابراین اعمال کردن سیستم‌های رفع آلودگی از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشند. زیرا مانع از گسترش و پخش آلودگی در محیط می‌شوند. اولین مرحله در بهینه‌سازی سیستم رفع آلودگی در آب‌های زیرزمینی شناخت خصوصیات و پیش‌بینی رفتار آبی آبخوان می‌باشد. در این میان سریع‌ترین و مقرون به صرفه‌ترین روش، استفاده از مدل‌های ریاضی می‌باشد. با توجه به مدل شبیه‌سازی شده سفره، پیش‌بینی آبی مسیر حرکت آلاینده‌ها و غلظت آن‌ها در نقاط مختلف ممکن خواهد بود. بنابراین با توجه به مسیر حرکت آلاینده‌ها می‌توان بهینه‌ترین سیستم را جهت رفع آلودگی موجود و کنترل آن و جلوگیری از پیشرفت آن در سال‌های آتی در نقاط مختلف سفره انتخاب کرد.

روش پمپاژ و تصفیه یکی از روش‌های مهم و رایج جهت رفع آلودگی در آب‌های زیرزمینی می‌باشد. در این روش آب آلوده به مواد آلی و غیر آلی محلول، به خارج از سفره پمپاژ شده و پس از تصفیه در روی سطح زمین به سفره بازگردانده می‌شود یا در صنعت استفاده می‌شود. این روش در صورت عدم مدیریت صحیح بسیار هزینه‌بر است. بنابراین بهینه‌سازی و اعمال سیاست‌های مدیریتی در آن بسیار پر اهمیت است.

۱-۱- اهمیت و هدف از موضوع مورد مطالعه

آب زیرزمینی یکی از مهم‌ترین منابع تامین آب شیرین مورد نیاز انسان است. آب‌های زیرزمینی بعد از یخچال‌ها بزرگترین ذخیره آب شیرین را تشکیل می‌دهند. امروزه بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی، برای مصارفی چون کشاورزی، صنعت و شرب توسعه زیادی پیدا کرده است. در مناطق خشک و دور از رودخانه‌ها و دریاچه‌های آب شیرین، غالباً تنها راه تامین آب برای مصارف مختلف، استفاده از آب زیرزمینی می‌باشد. حتی در نقاطی که آب‌های سطحی به قدر کافی موجود باشد، با وجود آنکه استخراج آب‌های زیرزمینی گرانتر از رودخانه‌ها است و نمک‌های محلول در آن بطور کلی بیش از رودخانه‌هاست، به دلایلی مانند عدم وجود باکتری‌های بیماری‌زا، ثابت بودن دمای آب، ترکیب شیمیایی ثابت آب و... از آب زیرزمینی استفاده می‌شود (صداقت، ۱۳۸۷).

استفاده از آب زیرزمینی در ایران نیز به علت عدم فراوانی منابع آب سطحی، از گذشته مورد توجه بوده است. امروزه نیز بخش مهمی از آب‌های مورد نیاز، بخصوص در کشاورزی و برای مصارف شهری، از منابع آب زیرزمینی تامین می‌شود. بنابراین محافظت از آب‌های زیرزمینی امری ضروری می‌باشد. از طرفی به علت فعالیت‌های گوناگون صنعتی، کشاورزی و ... آب زیرزمینی بیشتر در معرض آلودگی قرار گرفته است. این مسئله بخصوص در کشور ما که دارای صنایع نفتی می‌باشد، باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. زیرا آلودگی در آبخوان‌های نزدیک به صنایع نفتی مثل پتروشیمی‌ها، میدان‌های رفتی و حتی پمپ بنزین‌ها امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. بنابراین چنانچه آبخوان در یک منطقه آلوده گردد بایستی درصدد رفع آلودگی - های موجود به وسیله سیستم‌های ممکن بود. از آنجایی که اجرای سیستم‌های اصلاح در آب - های زیرزمینی بسیار پرهزینه است بهینه‌سازی این سیستم‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بنابراین با توجه به اهمیت حذف آلودگی در آب‌های زیرزمینی و اینکه ممکن است در آینده وضعیت آلودگی در آبخوان یک منطقه آب آن را غیر قابل شرب نماید، هدف اصلی این تحقیق بهینه‌نمودن روش پمپاژ و تصفیه در آب‌های زیرزمینی با استفاده از روش الگوریتم ژنتیک و تاثیر عوامل مختلف هیدرولوژیکی بر روش پمپاژ و تصفیه می‌باشد.

۱-۲- مطالعات پیشین

جوآندل در سال ۱۹۸۶ مدلی برای بهینه کردن تعداد چاه های پمپاژ، نرخ پمپاژ و مکان آن ها ارائه داد. و از تیئوری پتانسیل ترکیبی برای استنتاج معادلات، برای خطوط جریان مجزا در Capture Zone های یک، دو یا تعداد بیشتر چاه های پمپاژ استفاده کرد. و در نهایت سری هایی از Capture Zone Type Curve های ارائه داد که به عنوان ابزاری برای طراحی پروژه های پاکسازی می توانستند بکار گرفته شوند.

در سال ۱۹۸۸ Satkin و Bedient هفت الگوی متفاوت از چاه ها را برای یافتن بهینه ترین و مؤثرترین حالت مورد ارزیابی قرار دادند. هفت الگو براساس زمان پاکسازی، حجم آب خروجی و حجم آب تصفیه شونده با یکدیگر مقایسه شدند. برای این کار تحت یک شرایط عمومی هیدروژئولوژیکی مناطق مختلفی مدل شدند. و سپس شرایط هیدروژئولوژیکی تغییر داده شده اند. نتایج حاصل از کار آن ها نشان داد: (۱) انتخاب موقعیت چاه با کمترین زمان پاکسازی باعث کمترین حجم آب برای تصفیه می شود. (۲) زمان پاکسازی با نرخ پمپاژ نسبت عکس دارد. و (۳) با توجه به شرایط مدل هر الگوی چاهی در موقعیت خاصی مؤثرتر و بهتر خواهد بود.

در سال ۱۹۹۵ Ahlfeld، و همکاران از آنالیزهای اجرایی و مفهومی سیستم پاکسازی آلودگی برای مدل بهینه سازی مهار هیدرولیکی ابر آلودگی استفاده کردند. آنها با استفاده از مدل عناصر محدود، امکان تولید Capture Zone برای به دام انداختن آلودگی و تزریق آب پاکسازی شده را بررسی کردند. و با استفاده از برنامه های خطی سعی در حداقل کردن پمپاژ و بهینه کردن هد هیدرولیکی و گرادیان هیدرولیکی داشتند. نتایج نشان داد رویکرد بهینه سازی برای تعیین استراتژی پاکسازی با اعمال شدن همه محدودیت ها، مناسب می باشد.

در سال ۱۹۹۶ Xiang، و همکاران آنالیز بهینه سازی طراحی پمپاژ و تصفیه برای آبخوان آلوده در المیرا، اونتاریو کانادا را انجام دادند. در حقیقت هدف آن ها خراج کردن دو گونه آلاینده آب زیرزمینی یعنی (NDMA)^۱ و کلروبنزن^۲ برای رسیدن آب به استانداردهای کیفیت بود. نتایج حاصل از کار آن ها نشان داد که عملکرد لگوریتم های بهینه سازی، بوسیله سطوح پاکسازی تعیین شده و غلظت آلاینده کنترل می شود.

در سال ۱۹۹۸ کوروش محمدی، توسعه مدل عددی برای مایعات غیر آب دوست در سیستم زیر سطحی غیر اشباع را مورد بررسی قرار داد. و دو مدل برای توضیح جریان آب، NAPL و هوا در مقطع عمودی در نظر گرفت. نتایج نشانگر تصدیق داده های آنالیتیکی و نتایج تجربی بود.

Voudarias در سال ۲۰۰۱ از روش پمپاژ و تصفیه برای پاکسازی زباله های خطرناک

^۱ N-nitro Sodi Dethyl Amin

^۲ Choloro Benzene